

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 586 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Difuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
"Qurilish jarayonlari texnologiyasi" fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Said Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Xakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi "muhosaba" va "tafakkur" amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehrining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы	211
Сулейманова Нилуфар Камиловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differentsiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati	256
Kamolova Munajatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадилова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	304
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	308
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmurotova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
<i>Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi</i>	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
<i>Achilov Muzaffar Norquliyevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
<i>Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi</i>	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
<i>Alikulova Muxayyo Sherovna</i>	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
<i>Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
<i>Axmadjonova Jasmina Jamshid qizi</i>	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
<i>Ayturaev Majid Mavlankhanovich</i>	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
<i>Azamov Umarxon Xayyoxonovich</i>	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
<i>Buribayeva Aziza Ismatillaevna</i>	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
<i>Buriyeva Aziza Nematovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
<i>Davronova Sevinch</i>	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
<i>Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdukarim qizi</i>	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo</i>	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
<i>Ergasheva Barno Ziyaviddin kizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
<i>Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
<i>Eshonkulova Hilola Rajab qizi</i>	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
<i>Habibova Shyira Baxtiyorovna</i>	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
<i>Ikromova Sarvinov Siroj qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
<i>Jabborova Dilafruz Furqatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
<i>Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi</i>	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
<i>Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi</i>	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
<i>Kamalova Yoqutxon Bahodirovna</i>	

Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari	439
<i>Kenjayeva Dildora Terkashevna</i>	
Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati	443
<i>Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna</i>	
Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi	448
<i>Latifa Zarifovna Korayeva</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar	451
<i>Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari	454
<i>Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi</i>	
Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida	459
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish	463
<i>Meyliyeva Nafosat Gulomovna</i>	
Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri	466
<i>Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi	470
<i>Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi</i>	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress	473
<i>Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari	477
<i>Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li</i>	
CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi	481
<i>Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi</i>	
The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency	486
<i>Kosimov Sunnat Ravshan ugli</i>	
Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni	490
<i>Quvonchbek Abduxamidov</i>	
Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi	494
<i>Rajabova Laylo O'tkir qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	498
<i>Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari	501
<i>Yusufzoda Shabnam Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi</i>	
Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash	506
<i>Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li</i>	
Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektidan foydalanish afzalliklari	510
<i>Raxmetova Lazzat</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi	513
<i>S. A. Mamatisayeva</i>	
Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi	517
<i>Sattorova Shaxlo Axadovna</i>	
Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse	520
<i>Sultonova Charos Iskandar kizi</i>	
Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar	527
<i>Suyunova Matluba Abdusaidovna</i>	
Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi	531
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi</i>	
Modern Approaches to Teaching Grammar	534
<i>Tuychiyev Azamat Farkhod ugli</i>	
The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education	538
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari.....	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari.....	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish.....	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashev Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения.....	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati.....	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалла" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	

BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA RISKOLOGIK KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Jabborova Dilafruz Furqatovna

Navoiy davlat universiteti

Maktabgacha ta'lim kafedrası v.b.dotsent (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik va psixologik xususiyatlari tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonining zamonaviy talablaridan kelib chiqib, o'qituvchining nafaqat bilim beruvchi, balki murakkab va noaniq vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qila oladigan, barqaror psixikaga ega shaxs bo'lishi lozimligi ta'kidlanadi. Riskologik kompetentlikning mazmuni, turlari, uning pedagogik jarayonda shakllanish mexanizmlari, metod va vositalari bayon etiladi. Shuningdek, ushbu kompetensiyani shakllantirishda interfaol usullar, refleksiv yondashuv, shaxsiy-psixologik sifatlar va psixologik tayyorgarlikning o'zni yoritilgan.

Kalit so'zlar: riskologik kompetentlik, pedagogik xususiyatlar, refleksiv tafakkur, kontingent risklar, protsessual risklar, multidissiplinar yondashuv, intuitsiya va tezkor fikrlash, stress-menejment.

Abstract: This article analyzes the pedagogical and psychological features of the formation of riskological competence in future teachers. Based on the modern requirements of the educational process, it is emphasized that a teacher should not only be a provider of knowledge, but also a person with a stable psyche, able to make independent decisions in complex and uncertain situations. The content, types of riskological competence, mechanisms, methods, and tools for its formation in the pedagogical process are described. The role of interactive methods, a reflexive approach, personal and psychological qualities, and psychological preparation in the formation of this competence is also highlighted.

Key words: risk competence, pedagogical characteristics, reflective thinking, contingent risks, procedural risks, multidisciplinary approach, intuition and quick thinking, stress management.

Аннотация: В статье анализируются педагогические и психологические особенности формирования рискологической компетентности будущих учителей. Исходя из современных требований образовательного процесса, подчёркивается, что учитель должен быть не только носителем знаний, но и личностью с устойчивой психикой, способной принимать самостоятельные решения в сложных и неопределённых ситуациях. Описываются содержание, виды рискологической компетентности, механизмы, методы и средства её формирования в педагогическом процессе. Также освещается роль интерактивных методов, рефлексивного подхода, личностно-психологических качеств и психологической подготовки в формировании данной компетентности.

Ключевые слова: компетентность в области риска, педагогические характеристики, рефлексивное мышление, непредвиденные риски, процессуальные риски, междисциплинарный подход, интуиция и быстрое мышление, управление стрессом.

KIRISH

XXI asrda pedagogik faoliyat o'zgaruvchan va murakkab ijtimoiy-siyosiy sharoitlarda amalga oshirilmoqda. Bo'lajak o'qituvchi nafaqat ta'lim beruvchi, balki muammolarni hal etuvchi, ijtimoiy vositachi va psixologik ko'makchi rolini ham bajaradi. Shu sababli, pedagogik jarayonda duch kelinadigan turli xavf (risk) holatlariga ongli yondashish va ularni boshqarish qobiliyati o'qituvchining muhim kompetensiyalaridan biri hisoblanadi. Bugungi globallashuv va tezkor o'zgarishlar davrida ta'lim tizimida faoliyat yurituvchi pedagoglar nafaqat puxta bilimli, balki murakkab, noaniq, xavfli vaziyatlarda to'g'ri yo'l tuta oladigan, mas'uliyatli, barqaror psixikaga ega bo'lishi zarur. Ayniqsa, bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida ularning riskologik kompetentligini shakllantirish dolzarb masalaga aylanmoqda.

Riskologik kompetentlik – o'qituvchilik faoliyatida yuzaga keladigan ehtimoliy salbiy holatlarni anglay olish, ularni tahlil qilish, oqibatlarini baholash, vaziyatga to'g'ri munosabat bildirish va qaror qabul qilish qobiliyatidir. Bu kompetentlikning shakllanishi bevosita pedagogik-psixologik yondashuvlarga bog'liqdir. Bo'lajak o'qituv-

chilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik xususiyatlari – bu ularni pedagogik faoliyatda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan noaniq, murakkab va xavfli vaziyatlarda samarali qaror qabul qilishga, xavfni baholash va boshqarishga tayyorlashga qaratilgan maqsadli, tizimli ta'lim-tarbiya jarayonining muhim qismi hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Riskologik kompetentlik – ta'lim jarayonidagi innovatsion faoliyatning kasbiy muammolarini hal qilishda namoyon bo'ladigan, o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasining tipik shakli hisoblanadi ^[1]. M. A. Belyayeva ta'limga doir risklarni quyidagicha tasniflaydi:

- kadrlar bilan bog'liq risklar ta'lim muassasasining inson resurslarini ifodalaydi. Kadrlar riski pedagog xodimlarning kompetensiyalarining normativ talablarga muvofiqligini belgilaydi;
- kontingent (shartli) risklar – bilim oluvchilarning miqdor va sifat xususiyatlari bilan bog'liq risklar. Masalan, maktabdagi bu risklar o'smirlarning darslarni o'zlashtirishdan orqada qolishi va deviant xulq-atvori bo'lishi mumkin;
- protsessual (o'quv-uslubiy) risklar – bu ta'lim va tarbiya jarayoni bilan birga yuz beradigan, ta'lim sifatining pasayishi bilan bog'liq risklar. Bu guruh amaldagi ta'lim jarayoni, shu jumladan yangi standartlar va texnologiyalarni joriy etish bilan bog'liq risklarni o'z ichiga oladi;
- imidj risklari – ta'lim muassasasi haqidagi jamoatchilik fikri bilan bog'liq risklar. Ushbu risklarni tavsiflovchi bir nechta jihatlar mavjud. Birinchidan, jamoatchilik fikri pullik asosda ta'lim xizmatlarini ko'rsatuvchi muassasaning iqtisodiy samaradorligining shartlaridan biridir. Ikkinchidan, o'quvchilarga ta'lim-tarbiya berishga, kasbga yo'naltirishga ajratilgan mablag'lar qay darajada o'z samarasini berdi. Masalan, oliy ta'lim muassasalari uchun bu ko'rsatkich – bitiruvchilarning o'z mutaxassisligi bo'yicha ish bilan ta'minlanganligi ^[2].

Xavflar bugungi kunda dunyomizning tabiiy qismiga aylanib bormoqda. Xatarlar darajasining ortib borishi sabablarini jadal rivojlanayotgan jamiyat, haddan tashqari raqamlashtirish, texnologiyalar va axborotlashtirish bilan bog'lash mumkin. Hozirgi sharoitda ta'lim tizimi xavf-xatarlarga qarshi kurashish uchun yangi avlodlarni tayyorlash muammolariga duch kelmoqda. Ian Kennedi, Latham va Jacinto xatarlarni bartaraf etish qobiliyatini o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligining asosiy ko'rsatkichlaridan biri sifatida ko'rishadi. Ular riskga moslashish qobiliyatini o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligida muhim ko'rsatkichlardan biri sifatida ko'rib, risk-vaziyatlarda ishlash to'g'risida so'z yuritadilar. Rossiyalik olimlar Belov va Devisilovlar “noxology” fanini asos qilib olib, pedagogik ta'limda risk-o'ylash kompetensiyasini shakllantirish modeli ustida ishlaganlar. Qozon Federal Universitetida 2013-yildan boshlab sinovdan o'tkazilgan model kontent komponenti (nazariy va amaliy simulyatsiyalar) hamda refleksiv komponentni o'z ichiga oladi.

E. I. Alekseeva, S. G. Dobrotvorskaya va E. V. Muravyova bir maqolasida riskli fikrlashni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlariga urg'u berilgan. Hozirgi vaqtda tavakkalchilikka asoslangan fikrlash va uni shakllantirish metodologiyasini tushunish masalasi to'liq ishlab chiqilmagan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik xususiyatlari asosiy jihatlari bilan keltirilgan. Ta'lim maqsadining yangicha yo'nalishi. Bugungi kunda ta'limning asosiy maqsadlaridan biri – o'quvchini “eng to'g'ri javobni yodlash” emas, balki noaniqlik sharoitida mustaqil qaror qabul qilish, xavf va tavakkalni anglash hamda ularni boshqarish qobiliyatiga ega bo'lishga tayyorlashdir. Bu esa riskologik kompetentlikni shakllantirishning muhim pedagogik jihatidir. Amaliylikka yo'naltirilgan ta'lim. Riskologik kompetentlik nazariy emas, balki amaliy faoliyatda namoyon bo'ladi. Shuning uchun: case-study (muammoli holatlarni tahlil qilish), rolli o'yinlar, treninglar, simulyatsiyalar, “tahlil – qaror – natija” asosidagi mashg'ulotlar keng qo'llaniladi.

Interfaol ta'lim metodlaridan foydalanish. Risk vaziyatlarda to'g'ri yo'l tutishni o'rgatish uchun interfaol metodlar juda samarali: debatlar, klasterlar tuzish, SWOT-tahlil, “Aqliy hujum”, “Fikrlar xaritasi” kabi metodlar orqali talabalarda xavfni ko'ra bilish, tahlil qilish va qaror qabul qilish salohiyati rivojlanadi. Mustaqil fikrlash va mas'uliyatni rivojlantirish. Talabalarda riskli vaziyatda mas'uliyatli qaror qabul qilish, natijani oldindan baholash, muqobil yechimlarni ko'ra olish qobiliyatlarini shakllantirish asosiy pedagogik vazifa hisoblanadi. Bu esa o'qitish jarayonida tashabbus, ijodkorlik va tanqidiy fikrlash salohiyatini rivojlantirishni talab qiladi. Ta'lim jarayonida refleksiyani tashkil etish. Risk bilan bog'liq qarorlar ko'pincha xato yoki noan'anaviy natijaga olib kelishi mumkin. Shuning uchun o'zini o'zi baholash, faoliyatni tahlil qilish, xulosa chiqarish, xato va yutuqlarni anglash jarayonlarini o'quv jarayonida muntazam o'tkazish zarur. Multidissiplinar yondashuv. Riskologik kompetentlik faqat pedagogika emas, balki psixologiya, sotsiologiya, menejment, huquq va xavfsizlik kabi fanlar bilan bog'liq. Shu bois, ta'limda kompleks yondashuv talab etiladi.

Pedagog shaxsiyatining o'rnagi. O'qituvchi – o'zi risk vaziyatda qanday munosabatda bo'lishini ko'rsatuvchi bevosita namuna. Demak, talabalarda riskologik kompetentlikni shakllantirishda pedagogning shaxsiy qobiliyati, o'zini tutishi, emotsional barqarorligi va muammoli vaziyatdagi harakati o'rnak sifatida xizmat qiladi. Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning psixologik xususiyatlari – bu ularning psixologik tayyorgarligi, shaxsiy xususiyatlari, emotsional barqarorligi va stress vaziyatlarda to'g'ri hamda oqilona qaror qabul qilish qobiliyatini shakllantirishga qaratilgan jarayondir. Ushbu jarayon ta'limda nafaqat bilim berish, balki shaxsni ruhiy, ma'naviy va professional jihatdan mustahkamlashni talab qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Riskologik kompetentlik psixologik nuqtai nazardan quyidagi qobiliyat va xususiyatlar orqali namoyon bo'ladi:

1-jadval: Psixologik jihatlar va ularning izohi

Psixologik jihat	Izoh
Kognitiv qobiliyatlar	Axborotni tez tahlil qilish, xavfni baholash, natijani bashoratlash.
Emotsional barqarorlik	Stressli vaziyatlarda o'zini boshqarish, ehtirolarni nazorat qilish.
Intuitsiya va tezkor fikrlash	Noaniq holatlarda tez va to'g'ri qaror qabul qilish.
Refleksiv tafakkur	O'z harakati va qarorlarini tahlil qilish, xulosa chiqarish qobiliyati.

Shaxsiy-psixologik sifatlarni shakllantirish. Risk bilan bog'liq holatlarda professionallik, ko'proq shaxsiy psixologik tayyorgarlikka bog'liq bo'ladi. Bunda rivojlantirilishi kerak bo'lgan muhim sifatlari:

- 1. Ishonch** – o'z qarorlariga ishonish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish.
- 2. Sabr va chidamlilik** – murakkab holatlarda o'zini nazorat qilish.
- 3. Insonparvarlik va muloqotchanlik** – jamiyat va talabalar bilan to'g'ri munosabat o'rnatish.
- 4. O'zini boshqarish** – ichki stress, qo'rquv, xavotirni yengish qobiliyati.
- 5. Ijodkorlik** – standart bo'lmagan qarorlarni izlab topa olish

2-jadval: Psixologik tayyorgarlik bosqichlari

Bosqich	Mazmun
O'zini anglash	O'zining kuchli va zaif tomonlarini bilish; stressli vaziyatlarni anglash.
Emotsional intellektni rivojlantirish	Ehtirolarni idora qilish, boshqalar hissiyatini to'g'ri anglash va munosib javob berish.
Stress-menejment usullarini o'rgatish	Musiqqa, nafas mashqlari, tartibli kun rejasi orqali ichki barqarorlikni ta'minlash.
Refleksiya mashqlari	Kunlik yozuvlar, faoliyatni baholash, xulosa chiqarish orqali shaxsiy rivojlanishni ta'minlash.

Psixologik mashqlar va treninglar orqali shakllantirish. Rolli o'yinlar: "Stress holatidagi o'qituvchi", "Muammoli vaziyatda qaror qabul qilish" va h.k.

1. Case-tahlil: Muammoli holatlarni tahlil qilish va yechim topish.
2. "Agar shunday bo'lsachi..." mashqi: Turli xavfli vaziyatlar modellarini tahlil qilish.
3. Psixodiagnostik testlar: Shaxsiy xususiyatlar va stressga chidamlilik darajasini aniqlash.
4. Jamoaviy treninglar: Jamoaviy qaror qabul qilish va empatiyani rivojlantirish.

O'qituvchi shaxsiyatida psixologik tayyorgarlikning ahamiyati. Bo'lajak o'qituvchi – nafaqat bilim beruvchi, balki rahbar, maslahatchi va muammoli vaziyatda yetakchi sifatida faoliyat yuritadi. Shuning uchun u psixologik barqaror, ishonchli, xavfni anglaydigan va o'z hissiyatini boshqaradigan shaxs bo'lishi zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirish – ularning kasbiy tayyorgarligi uchun zaruriy shartdir. Ushbu kompetensiya o'qituvchining murakkab, ziddiyatli va noaniq pedagogik vaziyatlarda professional qaror qabul qilishini ta'minlaydi. Shu sababli, oliy pedagogik ta'lim tizimida bu yo'nalishda maxsus fanlar, trening modullari va amaliy mashg'ulotlar ishlab chiqilishi zarur.

Pedagogik nuqtai nazardan riskologik kompetentlikni shakllantirish amaliy mashg'ulotlar, mustaqil fikrlashni rivojlantirish, interfaol metodlar, psixologik qo'llab-quvvatlash hamda hayotga yaqin ta'lim muhitini yaratish bilan uzviy bog'liqdir. Bu jarayon bo'lajak o'qituvchini nafaqat bilimli, balki hayotiy vaziyatlarda ham to'g'ri va mas'uliyatli qaror qabul qiladigan professional shaxs sifatida tayyorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Асхадуллина Н.Н. Формирование рискологической компетентности будущего учителя в процессе подготовки к инновационной деятельности [Текст]: Автореф. ... канд. пед. наук. (13.00.08) / Н.Н. Асхадуллина. – Казань, 2019. – 23 с.
2. Беляева М.А. Риск как предмет научного анализа в педагогике и образовании. // Педагогическое образование в России. 2014. № 11. С. 16–23.
3. Kennedy, Latham & Jacinto. (2016). Risk Management in Education. // eera-ecer.de.
4. Alekseeva E.I., Dobrotvorskaya S.G., Muravyova E.V. (2018). Pedagogical Conditions for the Formation of Risk Thinking. // European Proceedings.
5. Belov A., Devisilov A. (2013). Model of Risk-Thinking Competence in Teacher Education. Kazan Federal University.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.